

en retfærdig Maalestok kan komme. Jeg gjør Regning paa, at den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgkreds ikke her vil beskylde mig for en Sorites, som han sidst gjorde med stor Uret, og jeg haaber, at han vil tage Ordet, for med sin vægtige anbefaling at støtte vort fælles Forslag.

Man vil maaskee sige, at det ikke er nogen helbig Udvei, ganske at overlade det til Taxationmandene at skjønne, hvad Indskyldelse der skal tillægges Fæstebaandet, uden at der i saa Henseende foreskrives dem nærmere Regler til Veiledning. Jeg erkjender, at denne Indvendning ikke er uden Vægt; men det er ligesuldt nødvendigt at gaae saaledes frem, naar der ikke lader sig foreskrive nogen almindelig bestemtere Norm, som retfærdigen kan følges; og, hvad der kan siges imod hiin Fremgangsmaade, er egentligen en Indvendning imod selve Lovforslaget, forsaavidt dette er gaaet ind paa at anvende Taxationer i Tilfælde af den her omhandlede Natur. Naar man har villet henvise til Reglerne for Taxationer i Forordningen af 7de Juni 1827 § 2 om Udlaan af Umyndiges og offentlige Stiftelsers Midler, da er denne Anordning givet i et ganske andet Niemeed, og Citationen af samme paa dette Sted kan, efter Retningen og Tendentien af disse Bestemmelser, endog let virke misledende, navnlig til Skade for Eierne, hvilket dog ganske vist ikke af de Herrer Forslagsstillere er tilsigtet. Hvad der er foreslaaet om, at Hensyn skulde tages til de Forbedringer, som Brugeren selv har bekostet ved Eiendommen, og for hvilke der ved Fæstets Fratrædelse vilde kunne fordres Erstatning, er i og for sig selv vistnok aldeles rigtigt; men Bestemmelsen turde dog som Instruction for Taxatorerne — og det er saaledes, den i Paragraphen fremtræder — ikke være ganske hensigtsmæssig, da den umiddelbart fører ind paa Afgjørelsen af tvivlsomme Retspørgsmaal.

Det er overhovedet en af de allervæsentligste Betæneligheder ved hele Lovforslaget, at Taxationerne ville blive i høi Grad usikre og vilkaarlige, vel i høiere Grad end i noget andet Tilfælde, hvor Taxationer pleie at anvendes. Dette vil gjælde, selv hvor der maatte

frembyde sig Sammenligning med flere Fæstesteder i Egnen, som i den senere Tid ere blevne solgte; men hvor denne Veiledning ikke engang have, eller dog ikke i noget betydelig Omfang, kan der endnu mindre regnes paa, at Taxationerne ville blive nogenlunde paalidelige. Det, jeg har sagt, stemmer i det Væsentlige med, hvad den ærede Rigsdagsmand for Holbet Amts 2den Valgkreds (Tscherning) oftere har udtalt, til Exempel i Mødet den 5te Marts 1851, hvor han yttrede sig saaledes: „Det er blevet sagt, at Vanskeligheden skulde ligge i at finde Taxationsmand, men det er den mindste Vanskelighed; thi Vanskeligheden ligger i at finde Sammenligningspunktet“; og i Mødet den 22de October forrige Aar udtalte han blandt Andet som Noget, der havde overbevist ham om, at det oprindelige Lovforslag ikke kunde bruges i den Skikkelse, hvori det var fremkommet, at der efter samme vilde finde saa stor Usikkerhed Sted med Hensyn til Taxationerne. Jeg maa herved bemærke, at Lovforslaget i alt Væsentligt ligger for i denne Henseende, ligesom det oprindeligen var (Tscherning: Nei!), med mindre den ærede Rigsdagsmand nu skulde finde Beroligelse ved den tilspiede Citation af Forordningen af 7de Juni 1827 (Tscherning: Hør!). Det sees let, hvor væsentlig og indgribende den Betænelighed er, som hidrører fra disse Taxationers overordentlig store Usikkerhed. Den svækker egentligen Tilviden til den hele Foranstaltning, og kan udsætte ikke blot Eierne og Panthaverne, men ogsaa Fæsterne for Forurettelse; thi den kan ligesaa godt gjøre sig gjældende imod disse, som for dem.

Jeg har allerede berørt, at jeg vedkjender mig den Sætning, at der, naar man vil indpaa en tvungen Afsløsning af Fæsteforholdet, bør tages billigt Hensyn til de nuværende Gaardmandsfamiliers Interesse; i det Mindste vilde jeg høiligen beklage, om et saadant Hensyn ikke skulde blive taget. Men jeg vil tillade mig at gjøre opmærksom paa, at dette Hensyn heller ingenlunde ved Lovforslaget er udelukket, selv om det først stillede Minoritetsforslag til § 9 skulde blive vedtaget. Naar nemlig det Beløb, der maatte blive afdraget i Taxationssummen paa Grund af Fæstebaandet,